

3#
8. Wanka J. Walzentat
yntera

Прешта у својину
моју, сина неговога.

Mun. C. Walz
Vasovodny

ID 105127936

Ліекъ
Ярости Турске,

саево

Петаръ Петровичъ Нгома
впадица Крушорски.

Аератано
На Зетично 1834,

©-112854

К 4010/63

П Ћ С Н А

31

ВИДА И МИРЧЕТУ

КАКО СУ СКУПИЛИ ЧЕТУ И
УЗЕЛИ ТОП С ПУЖА.

Вино пили две чешобаше,
Чешобаша Видо и Мирчета
На обали Зете гласовише
У Пажиће село поносило,
На високу кулу Агичину,
Баш Агице Кнеза од Пажићах;
Вино пио разговарајосе
Ће е код остала срамота

94

Брђанима и Црногорцима
 У Туракахъ, ја друге краше,
 И шакви су макул учинили,
 Да срамоте оспануло не
 Брђанима ни Црногорцима,
 У Тураках ни на крају другом,
 Осим една брука и срамота:
 Кад с Турцима боеве чинисмо,
 И кржаве раше заводисмо,
 Узеше нам два пона огњене,
 Пушчице их при наше нахе
 Без пролива крви од јунака,
 И без ране и без мрпаве главе;
 То е сваком од наше краше
 Припасало женеку опрегљачу,
 Да е шакве нигда било не.
 Пас у вино куну чешобаше
 Своим здрављем и своим оружјем,
 Даће чешу покупиши малу,
 С чешом поћи Спужу кржавоме,
 И са њга пона уграбисши
 Хаберника Скандарбега бана,
 (Кои сѣди на бедем од Спужа,
 Дае хабер у Турску крашчу,

Кад ударе брдџки вишезови,
 На при шврде од Спужа капије)
 Јаи свое изгубили главе.
 Тек закљешву ову учинише
 На лагане поге успадосе
 С куле пале две абериаче,
 Абериаче пак и ледениче.
 Хабер Брду поће просирапоме
 Сви чешници дивно познадосе,
 Да су пушке њина чешобаше,
 Чешобаше Вида и Мирчеше;
 Брже прче кули у Пажнѣ,
 Ће по они испијо вино.
 Скупинесе придесет чешниках,
 Те ми сѣли испијати вино.
 Баш са свое две булогбаше;
 А што ћу ни лакардию дуљити?
 Чеша ни се онден подигнула
 Приће зоре и приће сабаха,
 До сабаха при сахана бѣше,
 Обрнула к Спужу крашноме,
 Два е поля прекасала вучки:
 Ждребанџка, пак и Лиманика,
 Височину вучки и хайдуџки,

Доклен Спужу на капию дође;
 Али ево муке за юнаке,
 На граду е гвоздена капија,
 На капији брва дубровачка,
 Запворена пак е заклопѣна,
 А на враѣа чешпири солдаѣа
 Од Нигзама Цар Опмановића,
 Те чуваю граду караулу
 Од Брђанах крваве краиѣе.
 Чеша пред град мало починула,
 Пошегнула изъ шулума вина,
 Доклена им Богъ и сређа даде,
 И заспаше чешпире солдаѣа
 У крваву кулу караулу.
 Како чеша оно опазила,
 Друг се другу пенѣ на рамена,
 А најгорњи ѣни Булюгбаше,
 Искочише на бедем од града;
 А шпо ћу ши лакардию дуљин:
 И скоћише па га прескочише,
 У скочише кули караули,
 Те од куле саломише враѣа,
 И свезаше чешпири солдаѣа,
 Опворише од града капию,

Те у граду чешу уведоше,
 Уведоше пак е изведоше
 На бедему к шопу абернику;
 А шпа ћу ши лакардию дуљин:
 Већ низ бедем шопа опискоше.
 Спаде звека бедем и капию,
 Спаде црне земљ шупњавина,
 Попресе се сва Турска краиѣа
 А ломесе срчайли пенѣри:
 Од шегоше пуспа хаберника.
 Турци мисле есе земля пресе,
 Ја гром уби кулу караулу;
 Успадоше на ноге лагане,
 Од прчаше кули караули,
 А ли виде опворена враѣа,
 И свезана чешпири солдаѣа,
 Искочише граду на капию;
 Него Брике пушке запуцаше,
 И уграду Турке запворише;
 А шпо ћу ши лакардию дуљин:
 Већ Брђани шопа одвукоше.
 Турци прче на Спужску главицу,
 Те кликую варош Подгорицу,
 Бело Зешу, люшу Малесию.

У брзо им велии ишдан дође:
 Пеш хиљадах люпа Краишника,
 А пред њима Лекићу Спахија,
 Иделија од Грudah Кадія,
 И од Спужа Мехмет Капешане;
 А шна љу ши лакардию дуљши:
 Окренуше с войском ударше
 У кравом Косовоме Лугу,
 На Јашпребу на село малено,
 Ту смислиши шона освешши;
 Но ђе срећа шу е и несрећа:
 Войску справа опазна мала,
 Одшрчала у село казала.
 Западоше шридесет и шри друга,
 И на себе напуешши Турке.
 Турци загон к селу учинше,
 Пеш шесет кућах огњем опалише;
 Но се люшо бране Калезићи,
 Био Турке, кликую Брђане,
 У шоме им ишдан сусшигнуо.
 Од крвава села Ђуриоца,
 Спасало им деведесет другахъ,
 А пред њима Рцешанов Стефане
 С побранимом Ђикшићем Стефаном.

Како доше у Турке удрише;
 А шна љу ши лакардию дуљши:
 Саломше слау и краишу,
 Турци бѣже Косовиѣм Лугом,
 Ђераю их Брцки вишезови.
 До Сушице док догнаше Турке
 Десет су им окинули главах,
 И шесдесет ударили ранах;
 Јонши Спахија и Грudah Кадія
 У бѣжанѣ сабљѣ изгубили,
 Живи Турци оружѣ бачали,
 Да Брђане њиме замамлюю,
 Па се грдни и разбѣши Турци
 Поврашише Спужу, Подгорци.
 Прођише се Турци воеваня,
 И на люша Брда удараня,
 Јли ђе ше јопеша бѣжанши,
 Без оружя крвави скакани.
 Поноси се ши краишо наша!
 Доклен рађаш онакве јонаке,
 Како шно е Видо и Мирчеша,
 Не остае бруке и срамше
 Црной гори, ни на едном краю.

УДАРАЦ НА МАРТИЊЕ

1832 годѣ 23 Априла.

2

Полетело придесн гаврановах,
Гологлави сломѣних крилах,
Од њенара и Туреке краице:
Подгорнице, Служа и Жаблика;
То не били, кажу, гавранови,
Већ придесет од краице Агах;
Прелећеше Зепу и Циевну,
Пребродише блато и Болну,
Пролетеше од града капиом,
Доклен на град Скадар излећеше.
Віали се пак су починули

2

На соката и визирска врата,
 Грачу шужни замуклием гласом:
 Аман, еман чесници већиле!
 Мехмед Пашо, Мухур саибю,
 Већ овако живити не можемо,
 Од влашких сишних змавах,
 Излићу из крвавих горах,
 Долећуо нама на бедеме;
 Ми се од њих маћи не смејемо,
 Ни из града носа изијести,
 А камо ли бој учинити
 На мегдану и пољу широку.
 Узеше нам поля и ливаде;
 Што ни бяху хапи идућани,
 То су њима овчарске стајнице;
 Агалуци и пашини Чинлуци,
 Што држаше Цареву крајину,
 Туд се њима разширују овце;
 Аге смо ни без нишана остале,
 Останули аге и снахје,
 Прона нам с перци кроз капицу.
 И не бијемо иде опростити,
 Да смејемо радо уфашити,
 Уфашити радо и мошкју,

Да се хлѣбом можемо рапити;
 Него аман глави господаре!
 Ти освени крајинике Турке,
 Кад разумѣ Мухур саибю,
 Он Агама тако бесѣдио:
 Аге Турци, жалосна ви майка!
 Ја ви од њих помоћи не могу,
 Ср су они снари вишезови,
 Кои су се свагда научили
 Ломити войске Турске и свачје;
 Цар е еман Богу учинио,
 Да већ на њих нигда војинити неће,
 А и даби мога навојинити,
 Неће Русу хайнар изиштити;
 Речено е од њих свѣтени е миром,
 Када су се до сад одбрањили.
 Ама јонем Турци завикаше:
 Ми већиле! не играјимо войску,
 Да с њом хараши влашну гору Црну,
 Већ нам подај пет хиљадах войске,
 И са войском при тона огније,
 Да на едно племе ударимо,
 Косно е на крај горе Црне,
 Маршиши се по имену зове,

Да по клено племе похарамо,
 Оно есте начинило куле
 Близу Спужа крвавога града,
 Гађа са њих по бедему Турке;
 Сад е њима ласно ударити,
 И по племе клено испражити,
 Све су друге извиле овце
 До крвава села Маршићића,
 Њине пасу сипну ђешелину,
 До бедема од нашега Спужа,
 Не боесе Цара ни Везира,
 За нас друге одавна не маре,
 Ту е ласно њима ударити,
 Споштина е овчарах чобанах,
 Десет хилад бѣлих овацах,
 И хилада конях и воловах,
 Ако Бог да и Мухамед свешац,
 Те по клено племе испражити,
 С тиѣм ћемо Брда успрашити,
 Од градова наших одагити;
 Него войску ал све посиѣци.
 Кад њих зачу Мехмед Решид Паша,
 Види много да не праже войске,
 Рече њима и даде њим войску:

Пет хиладах од свога пизама,
 А чешири люта Арбапаса,
 И пред войском млада Мехмед Пашу,
 И чешири гласише зеленке.
 Ополел се войска окренула,
 Доклен спаде варони Подгорници,
 Войска мешну Рибницом шапоре,
 Од край града до крвава моспа.
 Ту праља дапа при чешири,
 Ту праља и ту виѣнала.
 Диван Паша виѣш учинио,
 Тек се смрче и сунце утече,
 На чепворо разредіо войску:
 Едну Паша себе оставио,
 Другу даде бегу од Кавае,
 Трећу даде Лекићу спахин,
 А чепврину Спужску Селман агн;
 Па се е войском поћно окренуше,
 Поћно поћли, поћно Спужу дошлн,
 К селу поћли са чешири снране:
 Паша своіом на сред села пође,
 На биеде куле Радовића,
 Бег е његовом на Ђурановића,
 А Спахиа пуш села Глазице,

Ага пође попоком на Цркву;
 По Бегова најпре удри војска
 На валично село Ђураново.
 Неке мањ куће понадише,
 И чешњи главе уграбише,
 По се кућа Ђуранова брани,
 У куле се десет зашворили,
 Турке био кличу Маринићи,
 По им нико помоћи немаше,
 Сра врени бяху у планину
 Тих данах извили овце.
 Чуе поклич Војводића Раде,
 Те несприја пред биелу кулу,
 Одмах свога пали шефердара,
 Те кликуе браћу Маринићи;
 Двадесет их се брже окупило,
 Помисли да е една војска,
 И про шрче к селу Ђуранову
 По им лоша срећа прискочиша,
 Село бине Бего ушинуо,
 И са пима сва вренија војска,
 Те се среше с Војводићем Радом,
 И са оно двадесет момчаци;
 Убине се боем жестокием,

Ал Војводић (и од тпрага му е)
 Пали свога бисиро шефердара,
 Дивно Бега од Кавае згоди
 Посред пуца је му душа куца,
 Напуце му и загнао душу,
 У то Пана спрага ударіо,
 С десне стране Декну спахія,
 А с леве Спунки Селман-Ага,
 Међу собом момчад зашворили.
 Жестоко се бране Маринићи,
 По им Турска сила одољла,
 Десетини главе одкидоше,
 Оне десет люто обрашше,
 По кликуе Војводићу Раде:
 Ал је ете ми до два братучеда!
 Је си мене Синебо и Гавриле!
 Кућу вама Турци ископаше,
 Већ су мене обрашили люто,
 На мене су седам осам ранах,
 Сад ме двое уби сепирлих,
 Обв су ми поге саломиле,
 Бранеш сприца Милушина мртва,
 Да му мужку не однесу главу,
 Виђу мене помоћ не можете,

Но грабисте робѣ од Тураках,
 Ера ви га све га поробисте.
 Оно Шефо чуе и Гавриле,
 И са њима шездесет чобанах,
 У юнаках пукла срца жива,
 Те у Турке загон учинили,
 Сву низ село саломилу войску,
 До мрамора Мехмед-Коконлие,
 Тридесет и три одкинули главе;
 Од мрамора до дно поночних
 Четрнаесет одкидоше главах,
 Док им добра помоћ прискочила,
 Сто Црнацах с Пуљвићем Радом.
 Од жунице Црнице ударисте
 На барике Бега Задринскога,
 Ту немога Бега посѣкоше
 И десетак око њга главах,
 Бега уби Пуљв Радоване,
 А Милушин брашанић посѣче;
 У то Брда друга прискочисте,
 Сви Шипери и Бѣлопавлићи,
 Займисте се полѣм за Турцима,
 Дае коме стани погледати,
 Како Турци шрче на кошю,

Иша у град сваки сакриш шю,
 Но им шако Бог и срећа даде,
 Ера им се близу нагна Спуже,
 Тере у град грдни ушекоше.
 Ту погибе Маршинићех десет,
 А Тураках при пупи по пездесет.
 Маршинићи Србски соколићи,
 Свагда ли се справна налазисте,
 Те Цареве Паше исправляште,
 Са пуцима ванѣх шараках,
 Да се не би кои преварио,
 И у дубљ с войском ударю.
 Ви сте крило Србской гори Црной.

ВУК ПРИЯТЕЉ ОВЧИ.

Біела є покликнула вила
Сврх пустрога Лисца високога,
Кличе млада Омупић Паланги,
По имену Беровића Марка:
Зло ши юпро код овацах Марко!
У зо час си укрошіо овце
По паланци и Турском ћенару,
Жалбе су се на тебе дигнуле,
Оће тебе удариши Турци,
Херцеговци крвави юнаци,
Од Клобука и од Корњићах,
Од Требнија и од Невесиня;
Везиру се додіале даве

На крваве Цуце и Трешнивце,
На крем пасућ Турску Царевинју:
Него Марко одговара вили:
Мучи вило спали ши с каменом!
Мене Турци удариши не смію,
Доклен ми є код овацах Вуко,
Око Вука десен Перовићах,
Вука знаду и одриед Турци,
Он се с њима и приђе играо,
Играо се квочке и пиплићах;
Друга момчад боя зажелѣла,
Єр су мале пушке прифатила,
А дугіех половина нема,
Бога моле да им удре Турци,
Да без паре и дуге набаве;
Пак док миє пеш спопинах Цуце,
И полико люта Оздринића,
Не смію ми удариши Турци,
А скоро сам вѣру уфатио,
С Мушовићем Осман Капешаном
И њговим люпиєм Никшићем,
А кад они наме удриши неће,
Не боимсе мрпва Корњићах,
Ни лукара из града Требнија.

Опеш вила одговара Марку:
 Зла є вѣра у Турчина Марко!
 Него Марко необраши главе,
 Већ уљзе јопеш у колибу.
 У шай доба ударише Турци,
 Шеспошинах пѣшица и конѣика,
 Овколише овце и шорину,
 Посѣкоше у колибу Марка;
 Но искочи Голубовић Вуко,
 Баш са оно десетак момчади,
 Из аљинах без пола аљинах;
 Кад погледа овце и шорину,
 Али су их овколили Турци,
 И од шора спругу одспружили,
 Онда Вуко пади џефердара,
 Те погоди на спругу Турчина,
 Два убио едног проз другога,
 Па кликуе из колибе Марка,
 А соколи ђецу око себе,
 Веца гађу и добро погађу,
 Био Турке и шорину бране,
 Но свѣшина кад сложно навали
 Предобіе земљ и градове,
 А камо ли овчарску шорину.

Одјавише низ Рудине овце,
 За њима се напушио Вуче.
 Са момчађу узданом дружином,
 Рудинама разагоне Турке.
 Сав су пліен њима уграбили,
 Јоши им десет главах одкинули.
 Ево више јада од Тураках,
 Єр незнаю бѣжаш Рудинама,
 Ја ћера их с момчадима Вуче,
 Док их угна у племе Грахово,
 Сѣкли су их нино су могли руке,
 И по бреме узели оружја.
 Паси Вуче сад Рудине с миром,
 Не може ше нико укорити,
 Ти си сприца освешіо Марка,
 И брашића млада Марковића;
 Од шебе ће замшоваши Турци,
 Єре си их добро научіо
 Ладни кашу низ правне Рудине,
 А ако ше ниногођ и задіо,
 Јопеш им се ка приђе появи,
 Па ће шукаш огањ у кашицу
 И пробудити Турску кукавицу.

НАХІЕ.

Дерногоре кранно и крило,
 Подом сваким Ипалою Србска,
 Нъиво злапна и ливадо цвѣпна
 И вѣрносћу поспојно гнѣздо,
 Дрно срце душманину даваш,
 У очбини кишу и похвалу!

***

Часли цвѣше дивошо юначка,
 И похвало оца горе Црне
 Ей вишежснва излежало право,
 Гврсна вѣром, поспојна дѣлом,
 Жами Турспву на швое границе,
 У благо ши роду и племену!

Мо се с побом поредити може,
 Уд се дѣлом храбрим показати?
 Ти си маши Србске горе Црне,
 У бранило соколовска гнѣзда!
 На шебе се пешко шуже Турци
 Славе шебе просни спихопворци;
 Жлик юнаиспва и гуслара фале
 У наивини швоя дѣла славна.

***

Доеви те пешки одвоише,
 Ек пушаках свѣшу прогласише,
 Уомећ шурке свободу си спекла,
 О нахио и племе Вишежско!
 Подобило Спарте, Карпагене,
 У Србалих дико и похвало!
 Везири те много велѣи лампе
 Уиоћ крвцу с побом се биоћи,
 И пред побом у шрку бѣжећи,
 Црне су им посшавале майке
 Жако вазда, шако и данас е,
 Умин Боже ко до Тебе може!

